

Антропологија граница, силабус и образложење предмета

Студијски програм: Докторске академске студије етнологије и антропологије

Назив предмета: Антропологија граница

Наставник: др Богдан Дражета, доцент

Статус предмета: изборни (пролећни семестар)

Број ЕСПБ: 6

Услов: читање и разумевање енглеског језика

Циљ предмета

Циљ изучавања курса је овладавање теоријско-методолошким оквиром проучавања граница и сродних феномена (идентитета, простора, територијалности), односно разумевање и анализирање појма границе из угла етнологије-антропологије. Потом, омогућавање аналитичког коришћења наведених појмова и објашњавања савремених процеса изградње идентитета (етничког/националног, регионалног, локалног) у односу на простор, односно границе. Будући да су за различите заједнице важан аспект сваког нивоа идентитета управо границе до којих се тај идентитет простире и њихов утицај на припаднике различитих културних заједница, циљ предмета је да се такви процеси осветле и анализирају. Напоследку, циљ курса је примена стечених знања на сопственој теми истраживања докторске дисертације.

Исход предмета

Након похађања предмета Антропологија граница, студенти ће бити оспособљени за самостално етнолошко-антрополошко истраживање граница и етничког/националног, регионалног и локалног идентитета, као и шире сагледавање различите проблематике око међусобне интеракције наведених концепата. Поред тога, студенти и студенткиње ће моћи да препознају и контекстуализују различите границе (физичке и симболичке) у различитим социо-културним домаћим и страним срединама; разумеће на који начин етнички идентитет бива повезан са верским и како су регионални и локални идентитети третирани у данашњем свету заснованом на концепту јасно омеђених етницитета/нација/држава.

Садржај предмета

Теоријска настава

У оквиру овог предмета, разматрају се основни појмови везани за границе, односно идентитет на етничком/националном, регионалном и локалном нивоу, те простор, територијалност и сл. Свет у коме живимо јесте свет граница, нужно повезаних са концептом простора. Препознавање и анализирање граница, било да су у питању физичке или симболичке баријере, важан је предуслов за разумевање идентитета и функционисање различитих културних заједница. Области етнологије-антропологије које се баве етницитетом/нацијом, државом, регијом, местом и др. облицима територијалног самоорганизовања људи, проширују се концептима границе и простора.

Практична настава /

Литература

Barth, Frederik. 1969. Introduction. In *Ethnic Groups and Boundaries: The Social Organization of Culture Difference*, ed. Barth, Frederik, 9-38. Bergen, Oslo and Tromsø: Universitetsforlaget.

ИЛИ

Bart, Frederik. 1997. „Etničke grupe i njihove granice“. U *Teorije o etnicitetu*, ur. Filip Putinja i Žoslin Stref–Fenar, 211-259. Beograd, XX vek.

Carnevale, Davide N., Petya V. Dimitrova and Bogdan D. Dražeta. 2021. Znosko. Cultural Landscapes and Social Economy of a Village in Mala Prespa. *Anthropology of East Europe Review* Vol. 37, No. 1: 46-62.

Donnan, Hastings and Thomas M. Wilson. 1999. *Borders: Frontiers of Identity, Nation and State*. Oxford: Berg. 19-41.

Eriksen, Thomas Hylland. 2010. *Ethnicity and Nationalism: Anthropological Perspectives*. London: Pluto Press. 43-69.

Hristić, Ljubomir. 2009. *Granice kao kulturni konstrukt. Mitološki arhetip Američkog Zapada*. Beograd: Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet, Odeljenje za etnologiju i antropologiju, Centar za proučavanje folklora i popularne kulture. 11-17.

Jansen, Stef. 2013. People and things in the ethnography of borders: materialising the division of Sarajevo. *Social Anthropology/Anthropologie Sociale* 21 (1): 23-37.

Klemenčić, Mladen. 2001. The Boundaries, Internal Order and Identities of Bosnia and Herzegovina. *Boundary and Security Bulletin* 8 (4): 63-71.

Nail, Thomas. 2016. *Theory of the border*. Oxford and New York: Oxford University Press. 1-25.

Nedeljković, Saša. 2007. *Čast, krv i suze: ogledi iz antropologije etniciteta i nacionalizma*. Beograd: Zlatni zmaj i Odeljenje za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu. 12-35; 197-288.

Nedeljković, Saša. 2012. Looking for the right formula: Studies of ethnicity in Serbia. *Antropologija* 12 (2): 273-290.

O'Dowd, Liam. 2010. From a 'borderless world' to a 'world of borders': 'bringing history back in'. *Environment and Planning D: Society and Space* 28(6): 1031-1050.

O'Dowd, Liam. 2012. "Contested States, Frontiers and Cities". In *A Companion to Border Studies*, eds. Thomas M. Wilson and Donnan Hastings, 158-176. Oxford: Willey-Blackwell.

Pišev, Marko i Bogdan Dražeta. 2017. Prostorni aspekti demonoloških predanja iz istočne Srbije (prvi deo): teorijsko-metodološke postavke i primeri. *Antropologija* 17 (3): 71-89.

Pišev, Marko i Bogdan Dražeta. 2018. Prostorni aspekti demonoloških predanja iz istočne Srbije: etnografski primeri i analiza. *Antropologija* 18 (2): 9-28.

Wilson, Thomas M. 2012. Territoriality matters in the anthropology of borders, cities and regions? *Cadernos do Ceom* Vol. 25, No. 37: 199-216.

Wilson, Thomas M. 2014. "Borders: Cities, Boundaries, and Frontiers". In *A Companion to Urban Anthropology*, ed. Donald M. Nonini, 103-119. Oxford: Willey-Blackwell.

Wilson, Thomas M. and Donnan Hastings. 2012. "Borders and Border Studies". In *A Companion to Border Studies*, eds. Wilson, Thomas M. and Donnan Hastings, 1-25. Oxford: Willey-Blackwell.

2016. *Ethnographic Research in Border Areas: Contributions to the Study of International Frontiers in Southeast Europe*, eds. Vassilis Nitsiakos, Ioannis Manos, Georgios Agelopoulos,

Aliki Angelidou, Vassilis Dalkavoukis and Vasiliki Kravva. E-book. [https://www.academia.edu/34963603/Ethnographic Research in Border Areas Contributions to the Study of International Frontiers in Southeast Europe](https://www.academia.edu/34963603/Ethnographic_Research_in_Border_Areas_Contributions_to_the_Study_of_International_Frontiers_in_Southeast_Europe). 4-13.

Дражета, Богдан. 2021. *Етничка идентификација и границе у Босни и Херцеговини: примери Мостара и Сарајева*. Београд: Одељење за етнологију и антропологију Филозофског факултета у Београду и Досије студио. 11-440.

Дражета, Богдан. 2022. Етнички и регионални стереотипи у ТВ серији „Конак код Хилмије“. *Етноантрополошки проблеми* 17 (2): 119-156.

Дражета, Богдан Д. 2022. Могућности етнoлошких и антрополошких проучавања Источног Сарајева: постанак, развој и будуће перспективе „новог“ града. У *Наука и стварност – Зборник радова са научног скупа (Пале, 22. мај 2021)*, ур. Јелена Марковић, 211-230. Пале-Источно Сарајево: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву.

Дражета, Богдан Д. и Младен Д. Станкић. 2020. Архитектонско-антрополошко истраживање Бежаније на почетку XXI столећа: утицај урбаног развоја на границе и перцепцију насеља. *Наслеђе* 21: 141-157.

Ђорђевић, Драгољуб Б., Драган Тодоровић и Јасмина Петровић. 2015. *Пограничје*. Ниш: Машински факултет и ЈУНИР. 7-22.

Број часова активне наставе, теоријска настава: 4+1

Методe извођења наставе: дискусионе групе, консултативна настава, семинари

Настава у оквиру предмета Антропологија границе одвија се кроз редовне консултације у електронском и контактном облику у вези са израдом истраживачког рада, прилагођеног теми докторске дисертације кандидата/кандидаткиње, као и дискусије везане за избор релевантне литературе, употребу аналитичких појмова и израду докторске тезе, односно обавезну презентацију студентских истраживачких радова који су део исте.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе: презентација истраживачког рада (50 поена)

Завршни испит: усмени испит (50 поена)